

# Pasivno gospodarstvo in prostorske zagate

**Danes objavljamo drugi del pogovora, ki ga je imelo uredništvo Dogovorov s predsednikom skupščine naše občine, Miloslavom Samardžijo, ob sprejetju smernic in pripravi za izdelavo osnovnega plana razvoja v naslednjem srednjeročnem obdobju.**

## Naj ima vsak turist svojo agencijo?

Druga najpomembnejša dejavnost v občini je turizem, kjer pa se na žalost odgajajo podobne stvari kot v trgovini – drobljenje sil in sredstev, nepovezanost. Imamo vrsto majhnih turističnih organizacij in, da je še slabše, sedaj po nepotrebnem celo nekatere OZD, ki se doslej niso ukvarjale s to dejavnostjo, ustanavljajo nove. S tem seveda še bolj drobijo moč in kadre tudi tistih redkih turističnih organizacij, ki so se na trgu že uveljavile. Ocenjujem, da prav zaradi tega na področju turizma razvojne tendence niso dobre. Vsaka turistična organizacija se želi razvijati sama zase, veliko planira, pri čemer pa vidi samo sebe in nikogar več. Zaradi našega položaja in dohodka, ki ga ustvarja ta dejavnost, bi morali povezati sedaj razdrobljene agencije v večje organizacije. Žal moram reči, da ne vem zakaj naj bi Mercator ustanovil svojo agencijo, če bi lahko s samoupravnim sporazumom z že vpeljano turistično organizacijo rešil prav tista vprašanja, ki jih namerava reševati preko svoje turistične organizacije.

V trenutku, ko v Jugoslaviji in drugod rastejo močne turistične agencije, se ta dejavnost pri nas vse bolj drobi. Turistična ponudba v svetu je vedno močnejša in od tega, kako se bomo organizirali, je v marsičem odvisno, če bomo v tej konkurenci uspeli in koliko dohodka bomo ustvarili.

V zadnjem času se je v Ljubljani marsikaj spremenilo, tudi prizadevanja, da bi naše mesto predstavili doma in v tujini je vse več. Na tem področju so bila izredno pomembna prizadevanja mestnih skupščin. V Ljubljani smo obnovili nekatere prireditve, ki smo jih že imeli in opustili. Mnenja o tem ali je to potrebno ali ne, so sicer deljena, vendar mislim, da se Ljubljana mora začeti predstavljati kot turistični center, saj take možnosti so, vendar je v zadnjih 4 ali 5 letih ta dejavnost zamrla.

## Mesto brez ljudi in prireditve ne živi!

Če želimo imeti turizem, mora Ljubljana živeti, mesto mora biti odprto, ne pa, da je v soboto in nedeljo mrtvo. Vsiljuje se nam vprašanje, kako bomo uredili poslovanje trgovin, kako oživili turistične in druge prireditve?

V Ljubljani se je v zadnjem času razpasla miselnost, ki je pripomogla, da je mesto postalo mrtvo. Ljudje se držijo svojega kroga, svojega kotička, vendar ne le zato, ker bi sami tako želeli, ampak tudi zato ker druge izbire skoraj nimajo. Zanimivo je, da so bile vse prireditve, ki sem jih obiskal – med njimi so bile tudi nekvalitetne, v glavnem dobro obiskane, ne glede na to ali so bile v soboto ali v

nedeljo. Prepričan sem, da je prav družabnega življenja v Ljubljani veliko premalo. S stališča razvoja je turizem pomembna dejavnost v Ljubljani, in ker je temu tako, se bomo verjetno morali odločiti za organizacijo nekaterih prireditvev in akcij, s katerimi bi turizem lahko hitreje razvili.

## Industrija – inženiring

Industrija je v občini Ljubljana Center še vedno pomemben dejavnik, saj ustvarja pomemben del družbenega proizvoda, vendar, taka kot je danes v Centru nima nadaljnjih možnosti razvoja. Vse OZD s področja industrije načrtujejo svoj nadaljnji razvoj v drugih občinah in tam gradijo nove tovarne. Mislim, da je to dobro, industrija namreč ne sodi v Center in prav je, da si prostor poišče tam v Sloveniji, kjer le-ta obstaja.

Postavlja se vprašanje, katere dejavnosti naj bi, poleg sedanjih razvijali v Centru. Dolgo časa že govorimo o inženiringu kot dejavnosti, ki združuje velik del znanja. Za te dejavnosti v OZD pravijo, da so potrebne, da je njihova ustanovitve nujna, če želimo uspešno nastopati v državah v razvoju. Minili so časi, ko smo lahko dobili surovine iz teh držav na lahek način, kajti danes moramo tja tudi prodajati, če hočemo od teh kupovati. Te države poizkušajo na svojih surovinskih bogastvih zgraditi lastno industrijo. Zato ni čudno, da v večjih organizacijah ugotavljajo, da potrebujejo inženiring, če hočejo uspešno nastopati v DVR, kajti te države potrebujejo konkretne ponudbe, ki vsebujejo vse, od ideje do izgradnje. Žal pa imamo pri nas le malo inženiring organizacij, ki bi bile sposobne za kaj takega. Zato bodo verjetno v nekaterih večjih OZD morali ustanoviti take organizacije, če bodo želeli povečati svoj izvoz in dobiti surovine.

Naloga je jasna – rešiti moramo vprašanje združevanja in koncentracije kadrov, ki bi bili sposobni delati v resnični inženiring organizaciji. Vendar pa je zaman vse, karkoli bi zapisali v dogovorih o temeljnih planov, če za tem ne bo stalo združeno delo.

V zadnjih letih je bilo vse premalo konkretnih pobud in iskanj, kako in kam naj bi se razvijala industrija in zato so bile investicije usmerjene v že obstoječe industrijske zmogljivosti. To pa je v Ljubljani in v občini le obnavljalo probleme, s katerimi se spopadamo.

## Brezkvrni nosilci razvoja

V Ljubljani je vrsta velikih delovnih organizacij, vendar jih je prav pri razvoju in planiranju razvoja občine in mesta vse premalo čutiti, čeprav bi prav one morale imeti pomembno vlogo; v nadaljnjem razvoju Ljubljane bi morale imeti dosti večje vlogo, kot jo imajo v tem trenutku. Ne sa-

mo zato, ker je v teh OZD zbranih veliko kadrov, temveč tudi zato, ker so te organizacije povezane s celim svetom in imajo možnosti, da pridejo do informacij, kaj se novega dogaja v svetu. Mislim, da prav te izkušnje pri nas še vse premalo uporabljamo, tudi zato, ker naši ljudje hodijo po svetu in so usmerjeni bolj v klasično trgovanje, premalo pa raziskujejo tržišče in ugotavljajo, kakšne so razvojne tendence. V večjih OZD bomo morali oblikovati marketing ali raziskovalne službe pa tudi tiste, ki jih že imamo bodo morale biti organizirane na višji ravni.

V marsikateri veliki OZD je povezanih več TOZD, ki pa si v bistvu s svojimi proizvodnimi programi konkurirajo, razvijajo iste ali podobne stvari. Ena osnovnih nalog je, da bi OZD morale uskladiti razvoj posameznih TOZD že znotraj organizacije, da pričnejo z delitvijo dela in na podlagi tega z bolj organiziranim nadaljnjim razvojem.

Od gospodarstva je odvisen nadaljnji razvoj in v sedanjem položaju je za Ljubljano najpomembnejša naloga prestrukturiranje tega gospodarstva. Brez tega je nesmiselno upati, da bomo v Ljubljani ustvarili večji dohodek, da ga bomo lahko namenili več tudi za druge dejavnosti. Dohodek je tisti, ki določa moč in sposobnost celotne komunalne skupnosti, njen razvoj in njeno perspektivo.

## Na majhnem prostoru je veliko težav

Ko govorimo o prostorskem razvoju občine se moramo zavedati, da je Center praktično že pozidan in, da imamo le še malo možnosti za izgradnjo novih stanovanjskih ali poslovnih objektov. Kljub temu pa ostajajo pereči problemi. Znova so velike težave z izgradnjo ploščadi B. Kraigherja, za katero menim,

da bi jo v prihodnjem srednjeročnem obdobju postavili pod streho, vsaj v prvih dveh fazah. Prav tako se bomo morali resno spopasti z izgradnjo edine stanovanjske soseske na Poljanah.

Znova in znova pa se postavlja problem obnove stare Ljubljane. To je eden osnovnih problemov naše občine. Za obnovo bo seveda treba v Ljubljani sredstva združevati, saj občina Center še zdaleč ni sposobna, da bi prenovi stare Ljubljane sama izpeljala. Vprašanje prenovi starega dela mesta ni in ne more biti samo interes občine Center, ampak celotne Ljubljane, ne samo zaradi socialnih in drugih problemov, ki se pojavljajo v starem središču mesta, temveč tudi zaradi tega, ker bi obnova tega dela mesta odprla številne možnosti za obstoj in razvoj vrste dejavnosti, odprle bi se možnosti za povečanje dohodka.

## Nesmotna zaščita

Preden se lotimo prenovi stare Ljubljane pa moramo razčistiti, kaj je v tem starem delu mesta zaščiteno in kaj ne.

Postalo je jasno, da take zaščite kulturnih spomenikov in starih hiš, kot je trenutno uveljavljena v tem delu mesta, tudi finančno nismo sposobni izpeljati. Ne samo stara Ljubljana ampak velik del Centra je praktično zaščiteno, pri tem pa je še vedno odprto vprašanje, ali je to potrebno in smotno. Taka pavšalna zaščita pa povzroča pri prenovi znatno večje stroške, postavlja vrsto drugih ovir...

Druga naloga, povezana s prenovi stare Ljubljane je, da bomo morali izdelati načrt, kako se bomo stvari lotili, katere nove dejavnosti bomo v starem delu mesta uveljavili, katere hiše bomo modernizirali, katere obnovili. Še posebno vprašanje ob tem je rešitev problema energije, kanalizacije, toplovoda, itd.

## Onesnaženje postaja omejitven dejavnik

Ljubljana je onesnažena in, ko govorimo o prostorskem razvoju, se postavlja kot osnovno vprašanje kako bo-

mo obvarovali celotno področje pred tem. Zadnji dogodki – pomor rib, onesnaženje zraka ipd. kažejo, da smo kljub vsemu trudu v preteklosti marsikaj storili nenačelno in – tudi slabo. Za vse napake bomo še dolgo časa plačevali davke in zato se še toliko bolj pereče soočamo s vprašanji, kako zaščititi Ljubljano, saj je onesnaženje doseglo že zgornjo mejo in bo v naslednjih letih položaj verjetno še slabši. Ne samo, da se bo položaj slabšal zaradi prometa, ki ga nikakor nismo sposobni v Ljubljani urediti, temveč tudi zaradi tega, ker danes cenene energije ni več. Vračamo se na premog in druge oblike energije, kar pa pomeni, da se delež onesnaževanja povečuje. Zato je izredno pomembno, ali bomo lahko usposobili plinarno in toplarno in pa tudi svoja kurišča tako, da bomo lahko upravljali vire energije, ki so bolj čisti in s tem reševali zrak. Mislim, da je vprašanje onesnaževanja, čeprav se tega sploh ne zavedamo, eno osrednjih vprašanj nadaljnjega razvoja, saj bo prav to postalo omejitveni faktor nadaljnjega razvoja. Ne bomo mogli več razvijati industrije ali drugih dejavnosti, ki onesnažujejo okolje, ampak le tiste, ki so čiste. To pa pomeni večje investicije, več dohodka bomo morali zbrati za to, da jih bomo razvijali. V Ljubljani na problemu ekonomije dela le nekaj tovarišev, vendar žal bolj kot ljubitelji, medtem ko se tam, kjer se sprejemajo odločitve, to je v skupščini in političnih organizacijah tega problema še vse premalo zavedamo.

Center mesta je zaradi starih hiš, starega načina ogrevanja in gostega prometa še bolj izpostavljen, zato bomo morali napeti vse sile pa tudi družbena sredstva, da bi poiskali rešitve. V Centru ne bomo mogli več dolgo časa prenašati individualna kurišča, ampak jih bomo morali izločiti in nadomestiti z modernimi načini ogrevanja. Za to pa so potrebne velike investicije. Samo s sredstvi komunalne in sredstvi posameznikov tega ne bomo izpeljali, zato bomo morali tudi v okviru družbenih sredstev predvideti del za te namene.

Pogovor vodil in oblikoval: Bogi Pogačnik

## Spremembe v občinskem vrhu

Zaradi izvolitve sedanje predsednice izvršnega sveta občinske skupščine Center Nuše Kerševan za podpredsednico mestne konference SZDL Ljubljana, je predsedstvo občinske konference SZDL Ljubljana Center določilo, da za novega predsednika IS kandidira Zdenko Mali, dosedanji izvršni sekretar občinske konference ZKS Centra.

Nuša Kerševan je po izvolitvi za podpredsednico v MK SZDL zaprosila za razrešitev dosedanjih dolžnosti. Predsedstvo občinske konference SZDL Centra je zato pred dobrima dvema mesecema pričelo kandidacijski postopek za izvolitev novega predsednika. Po zaključitvi evidentacijskega postopka, se je predsedstvo OK SZDL odločilo delegatom občinske skupščine predlagati, da za novega predsednika IS izvolijo Zdenka Malija.

Zdenko Mali je rojen 1. marca 1949 leta v Ljubljani. Končal je elektrotehnično srednjo šolo in politično šolo Josip Broz-Tito v Kumrovcu. Doslej je uspešno

opravljal vrsto družbenopolitičnih funkcij. Med drugim je bil sekretar republiške konference zveze socialistične mladine, član mestne konference zveze ljubljanskih komunistov in član družbenopolitičnega zbora republiške skupščine. Ob opravljanju sedanje dolžnosti – izvršnega sekretarja za področje družbenoekonomskih odnosov – je tudi član statutarne komisije centralnega komiteja ZK Slovenije in član zvezne konference SZDL Jugoslavije.

Statut občine Center v 213. členu določa, da se ob odstopu predsednika razrešijo tudi vsi člani občinskega izvršnega sveta. Novi predsednik postane s tem mandatar za izvolitev novega izvršnega sveta. Novoizvoljeni predsednik bo zato na skupni seji vseh zborov skupščine občine Center, ki bo 25. t. m., predlagal delegatom tudi izvolitev novih podpredsednikov in članov izvršnega sveta ter imenovanje predstojnikov občinskih upravnih organov.

M. K.